

Олександр Васильович Корчинський — зоолог, дослідник теріофауни Карпат

Арпад Крон, Катерина Очеретна

Зоологічний музей Ужгородського університету (Ужгород)
e-mail: kron83arpad@gmail.com; orcid: 0000-0002-5708-8440

KRON, A., OCHERETNA, K. Oleksandr Vasylovych Korchynsky, a zoologist, researcher of the mammal fauna of the Carpathians. — An essay on O. Korcsynsky, researcher of the Carpathian fauna, graduate of Uzhhorod State University, Candidate of Biological Sciences. Oleksandr Korchynsky is a zoologist, mammalogist, and teacher. He has paid considerable attention to the study of rodents of the Ukrainian Carpathians. He has authored over sixty scientific papers and handbooks. He was awarded with various prizes by local communities, the Ministry of Education of the Soviet Union, and the Ministry of Education of Ukraine, as well as with the award 'Excellence in Higher Education'.

Біографічні деталі

Народився 23 серпня 1941 р. в с. Холмовець Виноградівського району Закарпатської обл. У 1959–1964 рр. навчався на біологічному факультеті Ужгородського університету за спеціальністю «зоологія». Після цього заочно навчався в аспірантурі Інституту зоології АН УРСР (ІЗАН). Трудову діяльність розпочав 1964 р. як науковий співробітник біобазі УЖДУ. З 1965 р. на посаді ст. лаборанта кафедри зоології УЖДУ, з листопада 1966 р. — асистент. 1966 р. направлений на курси французької мови для роботи в Політехнічному університеті столиці Республіки Гвінея — Конакрі (1967–1970 рр.).

Працював там зав. лабораторії біології, читав лекції та проводив практичні за курсом «Захист рослин» та (для медфаку) лабораторні з біології; крім викладацької роботи вів наукові дослідження. З 1980 р. — старший викладач кафедри зоології УЖНУ, того ж року захистив дисертацію і переведений на посаду доцента. За 9 років обраний завідувачем кафедри зоології, був на цій посаді протягом 1989–1995 рр. Вийшов на пенсію 2014 р., у віці 73 роки.

Рис. 1. Олександр Васильович Корчинський, Фото від онука О. Корчинського, 2010 рік.

Ключові наукові доробки

Перші наукові результати О. Корчинський висвітлив на конференції університету Гамаль Абдель Насер. Протягом 1964–1965 рр. разом з І. І. Колюшевим, Ю. І. Крочком та ін. брав участь у розкопках карстових печер «Перлина» та інших, розташованих на скелі Вів у межах пн. схилу біля с. Мала Уголька Закарпаття. Знайдено кістки печерного ведмедя (*Spelaearctos spelaeus*), які перебувають на експозиції Зоологічного музею УжНУ.

Дослідження Олександра Васильовича пов'язані з вивченням фауни Українських Карпат на засадах багаторічного моніторингу складу і стану фауни й популяцій окремих видів, з увагою до видового складу, систематики, живлення, поширення, розмноження, чисельності гризунів.

У 1970-х рр. автор змістив акцент на вивчення популяційної екології гризунів Карпат з використанням методу морфологічних індикаторів (за Шварц *et al.* 1968). Завдяки цьому було встановлено характер змін морфологічних та фізіолого-біохімічних показників у популяціях фонових видів гризунів регіону, вивчено динаміку екологічної структури популяції цих видів на різних фазах чисельності їхніх популяцій (напр.: Корчинський 1983, 1984). Результати досліджень динаміки чисельності гризунів на сільськогосподарських угіддях та в лісових екосистемах (Корчинський 1993) лягли в основу щорічних прогнозів із захисту рослин для державних служб.

У 1980 р. захистив дисертацію за темою: «Жовтогорла і польова миші Закарпаття»; захист відбувся на спецраді в ІЗАН 25.03.1980; керівники цієї роботи — проф. І. Т. Сокур та І. Г. Ємельянов. Це була одна з перших праць з використанням техніки електрофорезу білків. Після захисту дисертації більше займався організаційною й викладацькою роботою по кафедрі, підготовкою спеціалістів та магістрів (як доцент, згодом як зав. каф.).

Протягом трудової діяльності Олександр Васильович написав понад 60 наукових праць та кілька навчальних посібників.

Рис. 2. Олександр Васильович Корчинський (третій справа) у зоомузеї УжНУ у складі «зоряного» періоду кафедри 1980–1990 рр.: Л. Потіш, Т. Дудинський, О. Корчинський, С. Фаринець, Н. Куруц, Ю. Крочко, А. Ковальчук. Фото з архіву Корчинського, близько 2008 р.

Чесноти, захоплення, суспільна робота, відзнаки

Студенти та колеги Олександра Васильовича розповідають про нього як наполегливу, цілеспрямовану, креативну людину. Це позначалося на багатьох справах, зокрема й керівництві кафедрою. У 1990–2000-х роках брав активну участь у інноваційних розробках та створенні Наукового парку УжНУ.

Під керівництвом О. Корчинського його учень Р. Варгович досліджував печерні фауни і згодом підготував дисертацію «Колебологические изменения в фауне карстовых регионов Украины», яку захистив під керівництвом І. Довгала.

Серед доробків слід вказати посібники тестових завдань з БІР, з гістології та «Тестові конкурсні завдання для вступників з біології» виданих у спів-авторстві протягом 2002–2008 років (напр. [Корчинський 2005](#)).

Під час роботи за кордоном Олександр Васильович неодноразово отримав подяки від радянського посольства у Гвінейській республіці, від Міносвіти СРСР та Міносвіти України. В УжНУ пропрацював 50 років і серед інших відзнак отримав знак «Відмінник вищої школи СРСР».

Література

- Корчинский, А. В. 1988. Грызуны Украинских Карпат (итоги исследования). *Вопросы охраны и рационального использования растительного и животного мира Украинских Карпат*. МОИП, Ужгород, 156–173.
- Корчинский, А. В. 1979a. Сезонные изменения белков сыворотки крови у полевой (*Apodemus agrarius* Pall.) и желтогорлой (*Apodemus flavicollis* Melch.) мышей. *Вестник зоологии*, № 3: 66–68.
- Корчинский, А. В. 1979b. Возрастная структура закарпатских популяций полевой и желтогорлой мышей. *Вестник зоологии*, № 5: 54–59.
- Корчинский, А. В. 1980. *Желтогорлая и полевая мыши Закарпатья*. Автореф. канд. биол. наук. Киев, 1–20.
- Корчинский, А. В. 1983. О возможности применения электрофоретических исследований сывороточных белков в систематике грызунов. *Грызуны: Материалы 6 съезда Всесоюзного териологического общества (Тезисы докладов)*. Наука, Ленинград, 121–122.
- Корчинський, А. В. 1984. Динаміка чисельності жовтогорлої миші Закарпаття. *Рослинні і тваринні ресурси Карпат*. Ужгород, 101–105.
- Корчинський, О. В. 1993. Динаміка чисельності гризунів Закарпаття (1961–1987 рр.). *Фауна Східних Карпат: сучасний стан і охорона*: Матеріали міжнар. конф. Ужгород, 337–341.
- Корчинський, О. В., Ю. Ю. Петрус, В. Г. Рошко. 2005. *Конкурсні тестові завдання для вступників. Біологія*. Ужгород, 1–194.

КРОН, А., ОЧЕРЕТНА, К. Олександр Васильович Корчинський — зоолог, дослідник теріофауни Карпат. — Нарис про дослідника карпатської фауни, випускника Ужгородського державного університету, кандидата біологічних наук. Олександр Корчинський — зоолог, теріолог і педагог. Значна увага приділена дослідженням гризунів Українських Карпат. Автор понад 60 наукових праць та посібників. Нагороджений рядом відзнак на рівні університету, Міністерства освіти Радянського союзу та Міністерства освіти України, «Відмінник вищої школи».